

117. Perjantaina 2 päivänä lokakuuta 1998

kello 13

Päiväjärjestys

Ainoa käsittely

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

Valtioneuvoston selonteko kuntoutuksesta 4558

Valtioneuvoston selonteko 1/1998 vp
Ilmoitetaan saapuneeksi

Ainoa käsittely

1) Ed. Kankaanniemen ja kymmenen muun edustajan allekirjoittama kirjelmä, joka sisältää muistutuksen valtioneuvoston jäsenen virkatoimen lainvastaisuudesta 4559

Perustuslakivaliokunnan mietintö 6/1998 vp

Toinen käsittely

2) Hallituksen esitys laiksi nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta ..

Hallituksen esitys 89/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 5/1998 vp

3) Kertomus niistä toimenpiteistä, joihin Eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarain hoidosta ja tilinpidosta vuonna 1995 ovat antaneet aiheutta 4559

Kertomus 9/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 27/1998 vp

4) Eduskunnan tilintarkastajien kertomus vuodelta 1997

Kertomus 12/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 28/1998 vp

Ensimmäinen käsittely

5) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain 1 luvun 13 §:n sekä 29 luvun 5 ja 9 §:n muuttamisesta 4560

Hallituksen esitys 45/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 5/1998 vp

6) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen antamilla ennakkoratkaisuilla koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 47/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 6/1998 vp

7) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ja sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain muuttamisesta 4560

Hallituksen esitys 46, 102/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 7/1998 vp

8) Hallituksen esitys laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi 4561

Hallituksen esitys 68/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 8/1998 vp

9) Hallituksen esitys laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys 78/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 29/1998 vp

10) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta 4568

Hallituksen esitys 109/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 30/1998 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alho, Andersson J., Elo, Hyssälä, Jansson, Juhantalo, Kalliomäki, Kantalainen, Kempainen, Kiljunen, Korhonen R., Koskinen Jari, Laine, Lehtosaari, Lekman, Lindqvist, Markkula-Kivisilta, Norrback, Ojala R., Rehn,

Soininvaara, Vartiainen, Vehkaoja, Viitanen ja Wideroos.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuu ed. Soininvaara.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien perusteella ed. Kalliomäki sekä muun syyn perusteella edustajat Alho, Hyssälä, Kantalainen, Kempainen, R. Korhonen, Laine, Lehtosaari, Lekman, R. Ojala, Soininvaara, Vartiainen, Vehkaoja ja Wideroos sekä

tämän kuun 6 päivään virkatehtävien perusteella ed. Kiljunen.

Uudet hallituksen esitykset

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 145—154.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 839, 841, 843, 847, 859—861, 863, 865 ja 879.

Valtioneuvoston selonteko kuntoutuksista

Valtioneuvoston selonteko 1/1998 vp
Ilmoitetaan saapuneeksi

P u h e m i e s: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että valtioneuvoston kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 1 päivästä on eduskunnalle saapunut valtioneuvoston selonteko kuntoutuksista (VNS 1/1998 vp), joka on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 3 momentin mukaan selonteko on pantava pöydälle johonkin seuraavaan istuntoon. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle ensi keskiviikon istuntoon.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi keskiviikon istuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ed. Kankaanniemen ja kymmenen muun edustajan allekirjoittama kirjelmä, joka sisältää muistutuksen valtioneuvoston jäsenen virkatoimen lainvastaisuudesta

Ainoa käsittely
Perustuslakivaliokunnan mietintö 6/1998 vp

P u h e m i e s : Keskustelu asiasta julistettiin päättyneeksi viime tiistaina pidetyssä täysistunnossa.

Eduskunta päätti ed. Kankaanniemen ym. kirjelmässä tehdyn, valtioneuvoston entisen jäsenen Arja Alhon virkatoimen lainvastaisuutta koskevan muistutuksen osalta, että asia oli raukeava. Asia todettiin tuolta osin loppuun käsitellyksi.

Nyt on päätettävä ed. Kankaanniemen lausumaehdotuksesta, jonka osalta asian käsittely viime tiistain täysistunnossa keskeytettiin.

Ed. Kankaanniemen lausumaehdotuksen osalta totean seuraavaa: Koska eduskunnan, sen käsitellessä viime tiistain täysistunnossa edellä mainittua muistutusasiaa, toimivallassa oli ainoastaan päättää asian raukeamisesta tai selityksen vaatimisesta asianomaiselta valtioneuvoston entiseltä jäseneltä, en katso voivani asettaa ed. Kankaanniemen lausumaehdotusta äänestyksen alaiseksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laiksi nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 89/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 5/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 5. Yleiskeskustelu asiasta julistettiin päättyneeksi viime keskiviikona pidetyssä täysistunnossa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 2, 4, 5, 8 ja 15 §, voimaantulosäänös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Kertomus niistä toimenpiteistä, joihin Eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarain hoidosta ja tilinpidosta vuonna 1995 ovat antaneet aihetta

Ainoa käsittely
Kertomus 9/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 27/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Eduskunnan tilintarkastajien kertomus vuodelta 1997

Ainoa käsittely
Kertomus 12/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 28/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28.

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Eduskunnan tilintarkastajien kertomuksesta ei ole yleensä keskusteltu lainkaan eikä varmaan keskustella pitkään nytkään, mutta jos sallitte, niin haluan kiinnittää yhteen asiaan huomiota täällä eduskunnassa.

Täällä eduskunnassa on muutamia oppaita, jotka tekevät hyvin tärkeätä työtä ohjaamalla täällä käyviä vieraita ja antamalla hyvän kuvan tästä eduskunnasta. He ovat myös erittäin korkeasti kielitaitoisia, mutta sikäli kuin olen kuullut, heidän palkkauksensa on aivan nollapalkkausta. Olen kuullut, että palkkaus olisi 5 000—7 000 markan luokkaa kuukaudessa, ja katson, että on väärin, että heitä pidetään tällä palkalla täällä.

He eivät ole missään tapauksessa minuun otaneet yhteyttä enkä ole keskustellutkaan heidän

kanssaan tästä asiasta, vaan tämä tieto on tullut ihan muualta tästä talosta — ei kuitenkaan pääministerin avustaja Westlundilta, ettei nyt tulisi minkäänlaista epäselvyyttä tästä asiasta.

Rouva puhemies! Halusin korostaa tätä asiaa sikäli, että eduskunnan tilintarkastajienkin pitäisi kiinnittää tällaiseen huomiota. Toivon, että heidän palkkukseensa kiinnitetään huomiota ja sitä korotetaan. Aina on epäiltävissä, että kun minä otan tämän asian täällä esille, niin vuodenvaihteessa heidän palkkaansa alennetaan. Toivottavasti ei näin käy, sillä tämä minun puheenvuoroni on tarkoitettu tämän epäkohdan korjaamiseksi positiivisessa hengessä.

Ed. Saari nen: Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan valitsemien tilintarkastajien puheenjohtajan ominaisuudessa haluan tässä yhteydessä ensinnäkin todeta kaikille edustajille, niin kuin papereista ilmi käy, että eduskunta on pysynyt omassa budjetissaan, ja näin ollen menokehys kelpaa siinä mielessä esimerkiksi monille hallinnon tahoille. Asiat on hoidettu paitsi virallisesti hyvin, niin voimme myös tilintarkastajien näkökulmasta sanoa, että myös todellisuudessa erittäin hyvin. Haluan tältä paikalta kiittää kaikkia niitä lukemattomia tahoja, satoja eri ihmisiä, jotka ovat tehneet työnsä erittäin kiitettävällä tavalla korkeaa työmoraalia osoittaen. Jopa heille, joihin ed. Aittoniemi viittasi, erityiset kiitokset siitä, että niin hyvin osaavat ja jaksavat meitä palvella, vaikka palkka on pieni.

Ed. Virtanen: Arvoisa puhemies! Kun ed. Aittoniemi kerran toi budjettiin jotakin lisäämistä, niin minäkin lisäisin siihen sen, mistä olen puhunut monta kertaa. Eduskunnassa on aikoinaan tupakkalaki päätetty, mutta tämä on ainoa paikka Suomessa, jossa rikotaan tupakkalakia koko ajan. Täällä ei ole sitä paikkaa, jossa tupakoidaan, eristetty millään tavalla. Eilenkin taas kaikki toimittajatkin vetivät siellä kessua hullun lailla. Budjetilla voisi sinne hoitaa minun puolestani pari sellaista imuria, jotka kauniisti imaisisivat savun pois, ettei se olisi tuolla yläkerrassa ja aiheuttaisi meille kaikille angstia ja muuta närästystä, kun tämä homma jo muutenkin on niin puuduttavaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain 1 luvun 13 §:n sekä 29 luvun 5 ja 9 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 45/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 5/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen antamilla ennakkoratkaisuilla koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 47/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 6/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ja sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys kansainvälisissä liikesuhteissa tapahtuvan ulkomaisiin virkamiehiin kohdistuvan lahjonnan torjuntaa koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain 16 luvun 13 ja 20 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 46, 102/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 7/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Euroopan unionin alueelle ulottuva lainsäädäntö on varsin mielenkiintoista. Tässähän ulotetaan virkamiehen lahjoman rangaistavuus yli rajojen Euroopan unionin alueella. On aivan erinomaisen hyvä asia, että näin tapahtuu. Jos suomalainen lahjoo Euroopan unionin toisessa jäsenmaassa olevaa virkamiestä, niin se on rangaistavaa.

Mielenkiintoinen asia, mikä tässä on, on se, että eräissä Euroopan maissa kansanedustaja katsotaan virkamieheksi ja näin ollen hän voi myös olla lahjontarikkoksen kohteena. Tällaisia maita on muutamia. Muutamissa maissa taas, niin kuin meillä Suomessa, kansanedustajaa ei ole katsottu virkamieheksi tässä mielessä. Pidän sitä kyllä ihan oikein laskettunakin, koska uskon, että kansanedustajan lahjominen ei tuota sitä tulosta, jota virkamiehen lahjomisella tarkoitetaan.

Kuitenkin tulevaisuudessa, jos muutamissa Euroopan unionin maissa kansanedustajat katsotaan virkamiehiksi ja muutamissa ei, niin vastustamatta todennäköisesti ajaututaan siihen, että myös meillä Suomessa ja niissä maissa, joissa kansanedustajaa ei katsota virkamieheksi, joudutaan jossakin vaiheessa asiaa käsittelemään uudelleen, koska yleensähan pyritään siihen, että lain säännökset ja niiden soveltuvuus ja soveltaminen ovat samanlaisia kaikissa Euroopan unionin maissa.

Otin tämän esille vain siinä mielessä, ettei jää huomaamatta, että on olemassa tällainen suuntaus, joka varmaan aiheuttaa tulevaisuudessa keskustelua myös meillä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laiksi yrityksen saneerausesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 68/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 8/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Hallituksen esitys laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 78/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 29/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 29.

Keskustelu:

Ed. J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Ulosottolain muutosesitys on erittäin hyvä ja perusteellinen. Mutta kysyisin, kun hallitus on antanut esityksen ulosottotoimesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta, että miksi tässä samassa yhteydessä ei ole annettu muutosesitystä siitä, että ulosottolakia muutettaisiin niin, että maksukykyinen mutta ilmeisen maksuhaluton ihminen ei voisi välttyä ulosotolta?

Eilen ja monina muinakin päivinä puheenvuoroissa hallituskin on vakuuttanut, että tällaisen esityksen tilikikkailun lopettamisesta pitäisi tulla eduskuntaan. Nyt se olisi ollut mahdollista antaa, mutta tässä yhteydessä sitä ei ole annettu, eli kysymys on vain hallituksen tahdosta. Kysyisin, jos olisi se mahdollista, mutta kun tämä nyt ei ole kyselytunti. Tässä se tilikikkailun lopettaminen olisi voitu pysäyttää, mutta sitä ei ole haluttu.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva esitys perustuu verotuksen oikeusturvatyöryhmän mietintöön ja tarkoitus on siinä parantaa kansalaisen asemaa ja erityisesti yrittäjän asemaa suhteessa verottajaan. Tämän esityksen pääsisältö on se, että jos henkiöllä on verovelkaa ja on hävinnyt jutun, niin täytäntöönpano aina pääsääntöisesti keskeytetään. Jos on epäilyjä siitä, että maksuvelvollisuutta ei kyettäisi täyttämään, niin silloin voidaan asettaa vakuuden asettamisvelvollisuus keskeyttämisen ehdoksi. Pidän tätä toimenpidettä erityisen hyvänä.

Valiokunnassa myös muutettiin tätä siltä osin, että tämä tulee hieman aikaisemmin sillä tavalla

voimaan, että jos nyt on kesken oleva juttu ja henkilö nyt hakee uudestaan täytäntöönpanon keskeyttämisestä, niin näitä uusia säännöksiä sovelletaan näihin vanhoihin tapauksiin uuden käsittelyn pohjalta.

Pidän luonnollisena, että tässä yhteydessä ei ole tilikikkailua pyritty ratkaisemaan, koska tässä on kyseessä vain verotuksen ulosotto ja tältä osin näitä ongelmia ei ole havaittu ja tavoitteet ovat toisen suuntaisia. Mutta itse asiasta olen ed. Jäätteenmäen kanssa samaa mieltä. Olen sitä mieltä, että tänä syksynä tilikikkailu pitää panna kuriin. Mutta pelkään pahoin, että sen jälkeen kun ulosmittauksen tehostuspaketti hyväksyttiin vuosi sitten, ei ulosottolainsäädännön puolelta ole kovin helposti löydettävissä keinoja, joilla tilikikkailu kyetään estämään. Luulen, että meidän täytyy velallisen rikossäännöksiin mennä ja sitä kautta pyrkiä kriminalisoimaan tilikikkailu ja pääsemään näihin asioihin käsiksi.

Tietysti, jos on jokin muotoilu — olemme yrittäneet sitä kovasti tutkia — millä tavalla tilikikkailu voitaisiin ehkäistä, niin itse ulosottolainsäädännön puolella se olisi erittäin hyvä. Toivon tietysti, että ed. Jäätteenmäki tekisi tällaisen teknisen esityksen. Uskon, että jos sellainen olisi olemassa, voitaisiin pyrkiä viemään sitä eteenpäin. Mutta kun me olemme tutkineet asiaa, niin luulemme kyllä, että rikoslain säännösten muuttaminen on ainoa käytännöllinen ja toimiva keino tässä tilanteessa.

Ed. V i r t a n e n : Arvoisa puhemies! Kun en eilen jostain kumman syystä saanut puheenvuoroa tämän suunnilleen saman asian yhteydessä, niin huomauttaisin vain, että ed. Jäätteenmäki oli oikeusministeri edellisen hallituksen katastrofiaikoina. Nyt lehdissä ei ole tullut missään esiin se, että meillä ylivelkaannutettiin aiheutettiin ihmisille pankkikriisin aikana nämä ahdinnot. Silloiselta oikeusministeriltä eikä muutenkaan tullut minkäänlaisia lakiehdotuksia ylivelkaantuneitten tai yrittäjien aseman parantamiseksi.

Mielestäni eilinen hurskastelu oli poliittista farssia pahimmillaan. Tässä olen kyllä oikeastaan samaa mieltä ed. Jäätteenmäen kanssa, ja muuten tämä laki on hyvä, mutta tosiaan hämmästelen eilistä, koska laissahan vika on — se mitä nyt tällä viikolla on tapahtunut — meissä lainsäätäjissä, että on voitu toimia näin. Edellinen oikeusministeri, jonka aikana kaaos syntyi, tai hänen puolueensa ei tehnyt asialle mitään.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Sasi hyvin selosti lain tarkoitusperät ja taustan, johon tämä esitys istuu, professori Heikki Niskakankaan tekemään työhön ja sen pohjalta valmisteltuun hallituksen esitykseen. Minusta on kuitenkin ihan paikallaan se, mitä ed. Jäätteenmäki ääneen totesi. Täytyy vain muistaa, että tämän lain yhteydessä tai tämän hallituksen esityksen yhteydessä tähän kohtaan käsiksi pääseminen ei käy. Tietysti jos olisi ollut aloite, aloitteen kautta olisi ehkä mahdollisuus päästä kiinni siihen, mutta kun sitä ei ollut, niin muodollisesti ei voitu asiaa ottaa käsittelyyn. Se on varmaan toinen paikka, toinen esitys, ja joka tapauksessa tähän asiaan varmaan pitää palata. Mutta halusin tällä sanoa, että tämän lain käsittelyn yhteydessä ed. Jäätteenmäen tarkoittamaa tavoitetta tai pyrkimystä ei jo lakiteknisesti voitu ottaa esille.

Ed. J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Kuten jo alussa totesin, en vastusta tätä lakipykälää. Se on erittäin hyvä ja tarpeellinen, ja on hyvä, että esitys on annettu ja sitä nyt käsitellään. En myöskään halua moittia valtiovarainvaliokuntaa, koska tiedän toki, että se pykälä ei ollut auki. Ei valiokunta voinut siinä mitään tehdä. Mutta kysyinkin, miksi hallitus ei tässä samassa yhteydessä esittänyt tätä pykälämuutosta, joka oli esillä jo viime vuonna.

Ed. Virtaselle olisin halunnut todeta, että varmasti on niin, että paljon on meillä kaikilla vielä tekemättä, mutta haluaisin muistuttaa, että edellisen hallituksen aikana annettiin velkasaneerauslaki ja yrityksen velkasaneerauslaki, jotka ovat niitä perusasioita, joilla pyritään velallisten asemaa jollakin tavalla helpottamaan. Tämä hallitus on antanut esityksen, jolla velkasaneerauslakia on muutettu, ja muutettu niin, että tavallisen henkilön on tänä päivänä paljon vaikeampi päästä velkasaneerauksen piiriin kuin aikaisemmin.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä ja nyt tulevaa lakia sikäli hyvänä, että tässä pyritään velallisen asemaa parantamaan niissä tilanteissa, joissa yritystoiminta saattaisi muuten kaatua. Ei ole tarkoituksenmukaista, että epäselvissä verotapauksissa yritystoiminta kaatuu ja jälkikäteen todetaan, että asia oli väärin ratkaistu eikä olisikaan pitänyt verottaa. Joten menettelyn keskeyttäminen on tarkoituksenmukaista, ja varsinkin, jos on epäselvää, joudutaan antamaan vakuus.

Ymmärrän, että tässä yhteydessä, kun tavoitteena on velallisen aseman parantaminen, ei ollut kovin tarkoituksenmukaista antaa esitystä, jossa pyrittäisiin, sanoisinko, päinvastaisiin tavoitteisiin. Mielestäni tilikikkailu on niin suuri asia, että siitä kyllä ansaitsee antaa ihan oman hallituksen esityksensä.

Olen kyllä varsin luottavainen huolimatta siitä, että oikeusministeriön, sanoisinko, pykälännikkarivirkamiehet suhtautuvat hyvin varauksellisesti ja epäilevästi kaikkiin näihin muutoksiin, sen jälkeen kun pääministeri on katsonut ja ilmoittanut, että säännöksiä pitäisi tarkistaa ja myös kokoomuksen ministeriryhmässä on keskusteltu asiasta. Uskon, että varmaankin tulemme saamaan tältä osin esityksen, jolla tilikikkailu saadaan kuriin joko ulosottolain kautta tai velallisen epärehellisyssäännöksiä muuttamalla.

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Tämä laki on tarpeellinen korjaus, koska on yksityistapauksia, joissa vanhojen säännösten mukaan on jouduttu kohtuuttomiin seurauksiin. Vaikka niitä ei ole kovin paljon, niin periaatteessa sen henkilön tai yrityksen kohdalla, joka siihen joutuu, vahingot ovat monta kertaa korvaamattomia ja vastoin kansalaisten oikeusturvaa.

Mitä tulee asiaan, josta nyt keskustellaan, miinustileihin, tietysti ed. Jäätteenmäki on siinä mielessä ihan oikeassa ja samaa mieltä kuin minäkin, että Sundqvist-tapauksen yhteydessä tilikikkailu paljastui viimeistään jo toista vuotta sitten, ja hallituksella olisi ollut aikaa, jos olisi ollut halua, tehdä tässä kovinkin paljon. Siinä mielessä tuntuu, että hallituksen puheet ovat vain hurskaita puheita, eikä mitään ole ryhdytty tekemään.

Minusta on hyvin erikoista, että yleensä löytyy pankkeja, jotka antavat miinustilejä, koska pankkilainsäädännön mukaan ei voi ottaa tällaisia riskejä. Tässähän on ajatuksena se, että henkilö ei ole todellisuudessa varaton, vaan se on näennäistä. Voisi kysellä pankkien moraalinkin perään, kun tällaisia tilejä saa. Niitähän ei todella varaton ihminen kyllä saa. Varattomuuden täytyttyä olla näennäistä, ja silloinhan koko asialla ei ole mitään laillista eikä moraalisesti hyväksyttävää perustetta.

Minusta moite, joka asian yhteydessä epäsuorasti hallitukselle ja oikeusministerille annetaan, on vähintäänkin aiheellinen, ja toivon, kun pääministerikin on myöntänyt, että säännökset ovat puutteelliset, että enää ei menisi kuukausia eikä vuosia eikä tarvitsisi uudelleen tähän keskusteluun palata.

Ed. V i r t a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ettei jäisi väärää käsitystä, niin tämä on hyvä esitys ja ed. Jäätteenmäen ehdotus upea tässä vaiheessa.

Mutta sen saman lain mukaan ja hänen ollessaan oikeusministerinä minusta kohtuuttomuus, joka tässä on ollut, on jotenkin järjetöntä, koska juuri sen lain mukaan koko Sundqvist-juttu on täällä todettu täysin lailliseksi ja ministerivastuulain mukaiseksi. Nyt kun on todistettu, että se on laillista, niin ministeri Alho on erotettu turhaan, koska hän ei ole tehnyt mitään rikosta tai muuta. Onko se ollut vain esimerkiksi entisen oikeusministerin ja lehdistön lainvääristelyä, jonka paine pakotti kyseiseen poliittiseen farssiin, koska tässä on koko ajan lain mukaan toimittu oikein? Vielä kerran sanon, että vanha laki on huono. Se olisi voitu muuttaa silloin, kun katastrofi tuli. Ainoa keino kierteessä oleville ihmisille olisi loppujen lopuksi jokin yleinen armahduslaki.

Ed. J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta, että olen ymmärtänyt, että koko eduskunta on ollut jo vuosi sitten yksimielinen siitä, että ulosottolakia pitää tältä osin muuttaa. Pääministeri on sen todennut, ja ymmärsin, että kaikissa ryhmäpuheenvuoroissa sitä peräänkuulutettiin. Viime vuonna, kun keskustan välikysymys oli esillä, pääministeri Lipponen kysyi oppositiolta ehdotuksia, ja tämä ulosottolain muutosesitys silloin sanottiin muun muassa meidän taholtamme ja varmasti monelta muultaikin taholta. Peräänkuulutan nyt vain sitä, että tässä olisi nyt ollut vuosi aikaa antaa tällainen lakiesitys, jos se olisi haluttu antaa.

Tietysti voi kysyä, miksi tästä asiasta ei ole tehty lakialoitetta. Kysymys on tietysti aiheellinen, mutta me jokainen tiedämme myös sen, että tällaisen pykälän kirjoittaminen ja lakiesityksen antaminen siitä on hyvin monimutkainen asia. Se täytyy todella hyvin valmistella, ja se on kyllä silloin hallituksen ja hallituksen virkamiesten valmisteltava, koska jos täällä yksi tai kaksi kansanedustajaa sitä rupeaa täällä väsäämään, se ei ehkä ole niin loppuun harkittu kuin se, joka hyvällä virkamiesvalmistelulla saadaan aikaan.

Toiseksi me vielä tiedämme, että edustajien aloitteita ei täällä pahemmin käsitellä. Hallituksen esitykset täällä menevät läpi ja valiokunta ne käsittelee, mutta jos täällä olisi ollut yksityisen kansanedustajan lakialoite tästä asiasta, tuskinpa sitä olisi valiokunta käsitellyt.

Ed. Soininvaara merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Johannes Koskinen: Arvoisa puhemies! Ulosoton tehottomuus erityisesti niin sanottujen liikemiesten kohdalla on ollut hyvin tiedossa jo toistakymmentä vuotta. Ongelmana on vain ollut se, että meillä on niin vanhentunut ulosottolainsäädäntö ja toisaalta ei ole riittävästi pontta löytynyt uusiin toimiin. Sehän vaatisi myös voimavaroja ulosottoon, jotta se olisi ajan tasalla ja pystyisi tehokkaammin hankkimaan sekä valtion verosaatavia että muita perinnässä olevia saatavia.

Sikäli tässä oli vähän hauska yhteensattuma, että kovimmin nykyistä hallitusta arvostelivat entisen hallituksen sisäministeri ja oikeusministeri, joiden toimialalla juuri nämä toimet, talousrikollisuuden estäminen ja ulosoton tehostaminen, ovat olleet sinä aikana. Mutta totta on, että tämäkin hallitus olisi ripeämmin voinut toimia.

Oikeusministeriön yhtenä perusteena sille, ettei isoja ulosottolain muutoksia tälle eduskunnalle tuotaisi, on se, että lakivaliokunta on työruuhkassa. Tämä ei ole kyllä pitävä peruste. Nyt pitäisi täällä eduskunnan sisällä jakaa muille valiokunnille tällaisia esityksiä. Esimerkiksi ulosottolakia voisi hyvin käsitellä hallintovaliokunta, tai voitaisiin järjestää tarvittaessa vaikkapa näitä yhden asian valiokuntia, jos tosiaan niin on, että lakivaliokunta on pysyvästi isojen rikoslain uudistusten ja vastaavien ruuhkauttama ja siellä kestää kohtuuttoman kauan itse eduskuntakäsittelyä.

Kuitenkin on tällaisia selviä yhteiskunnallisia epäkohtia, kuten tässä Sundqvist-tapauksessa esiin tulleet ulosoton pakoilumahdollisuudet. Niitä on toki aikaisemminkin käytetty, mutta tässä on menty toiseen potenssiin, kun on kyseessä entinen poliitikko ja pankkimies. Kaikki julkisuus on ollut tietysti moninkertaista verrattuna huomattavasti isompiakin saatavia pakoileviin ei-poliittisiin liikemiehiin.

Ed. Kuisma: Arvoisa puhemies! Tämäkin hallitus on istunut jo yli kolme vuotta, niin että varmasti ei tämä hallitus vapaudu vastuusta eivätkä hallituspuolueet sillä, että syytetään edelistä hallitusta. Täytyy myöntää, etten minäkään, vaikka olen juristi ja näiden asioiden kanssa ollut tekemisissä, ollut havainnut tällaista lainsäädännöllistä puutetta ennen kuin Sundqvistin tapauksen yhteydessä. Siinä mielessä varmaan oikeus-

ministeri Jäätteenmäkikään ei ollut tällaista huomannut.

Itse ajattelin ja ihmettelin silloin heti, että ihme kun löytyi pankki, joka lähtee tällaisen miinustilin antamaan varattomalle. Minä olin ajatellut, että pankit ovat jo jotain oppineet eivätkä lähde tähän peliin mukaan. Tässähän tarvitaan joku pankki. Millä vakuuksilla se pankki lähtee varattomasta miestä tukemaan? Tässä aina oppii, ja se on tietysti toinen juttu, millä tavalla siihen pitäisi puuttua. Minusta tässä ei kysymys ole pelkästä ulosottolaista, vaan siitä, että pankkijärjestelmä haluaa jotakuta tukea myöntämällä miinustilin varattomalle ihmiselle. Siinähän on minusta jo aikamoinen ristiriita, kun ajattelee pankkien asemaa. Jos ne todella ottavat tällaisen riskin, onko se sitten pankkituki, jolla pelastetaan nämä pankit, jos tilit menevät miinukselle? Tästähän ei ole kysymys varmaan tässä tapauksessa, vaan siitä, että "varattomuus" on vaan tällaista kikkailua.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Tulojen ohjaaminen epärehellisen velallisen taholta luotolliselle tilille on vain yksi ainoa keino, jolla voidaan tuloja pimittää. On kymmeniä, ehkä satoja keinoja, ja niitä on Suomessa käytetty. Suomessa on kaiken lisäksi satoja ja tuhansia sellaisia velallisia, jotka ovat huijanneet yhteiskunnalta satakin miljoonaa markkaa, ellei enemmänkin, ja käyttäneet niitä hyväkseen ja käyttävät yhä edelleenkin.

Täytyy kyllä sanoa, vaikka on tietysti poliittisesti väärin sanoa, että minua ainakin alkaa kylmästyttää koko Sundqvist-jupakan hautominen tältä pohjalta. Se on tietysti jokaisen oma asia, mutta ei tämä ole ainoa sundqvisti Suomessa. Niitä on vaikka kuinka paljon ja sellaisia, jotka ovat pistäneet oikein suuria määriä liiveihinsä rahoja. Täytyy jokin suhteellisuus säilyttää. Asiat täytyy tietysti hoitaa, totta kai, mutta se vain, että yhden asian nostaminen nyt päällimmäiseksi joka yhteydessä mielestäni on tarpeetonta.

Ed. Jäätteenmäki: Arvoisa puhemies! Minä en näe, että tässä on kysymys Sundqvist-asiasta, vaan tässä on hallituksen esitys, josta me nyt keskustelemme. Silloin, kun huomataan lainsäädännössä puutteita, niihin tulee aina puuttua. Olen varma siitä, että tämänkin jälkeen, vaikka ulosottolaki tai mikä tahansa laki muutetaan, muutaman vuoden kuluttua aina huomataan, että on tarpeen uudistaa lakia, tai siinä on joku aukko, johonka täytyy tarttua.

Edellinen hallitus yritti toimia harmaan talouden estämiseksi. Tämä hallitus on pyrkinyt samaan. Mutta olen varma, että vielä seuraava ja sitäkin seuraava hallitus joutuu toimimaan. Eli lainsäädäntö melkein aina kulkee vähän jäljessä ja sitä täytyy uudistaa ja uudistaa. Minä en tässä moiti ketään, vaan tarkoitan sitä, että toimittaisiin silloin, kun huomataan, että laissa on puute.

Tässä asiassa eduskunta on minun mielestäni yksimielisesti todennut, että ulosottolakia täytyy muuttaa. Totesin vain, että nyt olisi ehkä ollut paikallaan, että samassa yhteydessä hallitus olisi antanut myös tämän pykäläesityksen muutoksen.

Ed. M. P o h j o l a : Arvoisa puhemies! Koko pankkikriisi on tullut veronmaksajille maksamaan useita kymmeniä miljardeja markkoja, ja kun sitä myöhemmin tullaan penkomaan, varmasti tulee osoittautumaan, että on paljon sellaista lainsäädännössä, mikä täytyisi uusiksi, niin ettei väärinkäytöksiä päästäisi tekemään.

Mitä ulosottolakiin tulee, on pyritty ulosottolain kokonaisuudistukseen. Hallitus on lähtenyt siitä ja edellinenkin hallitus, että annettaisiin ulosottolain kokonaisuudistus. Se on kuitenkin ollut erittäin työläs ja vaikeasti toteuttavissa oleva uudistus, ja nyt ministeri Skinnari on ilmoittanut, että hän on valmis siihen, että näitä kipeimpiä epäkohtia korjataan osauudistusten muodossa.

Mitä itse tähän tilikikkailuun tulee, josta täällä on esitetty, että se täytyisi paikata, epäilemättä se täytyisi paikata, mutta se on lakiteknisesti erittäin vaikeaa. Joudumme silloin menemään luotollisiin sekkiteileihin, pankkilainsäädäntöön. Mihin me vedämme rajan sen suhteen, mikä on kikkailua ja mikä ei? Useimmiten tämä voidaan todeta vasta sen jälkeen, kun henkilö on tuomittu rikoksista. Sitten on mahdollista katsoa, miten häneen voidaan suhtautua.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Asian substanssiin ei juurikaan ole tämän keskustelun jälkeen lisättävää. Mutta kun kuuntelin ed. Aittoniemen puheenvuoroa ja kun olen vuosien mittaan havainnut, että ei ole juuri asiaa, josta olisimme yhtä mieltä ed. Aittoniemen kanssa, niin kun nyt havaitsin olevani hänen kanssaan täsmälleen samaa mieltä, niin haluan sen lausua ihan julkisesti.

On todellakin niin kuin ed. Aittoniemi sanoi. On mittaamaton määrä tapauksia, jotka kulkevat sillä harmaalla alueella, josta tässä nyt puhu-

taan. Me olemme odottamassa säästöpankkien pilkkomisen papereita, siis sitä aineistoa, joka syntyi silloin, kun säästöpankkijärjestelmä pilkottiin. En halua sen kummemmin halua olla ennustajaeukko, mutta tohdin sen verran ennakoita, että arvelen niistä papereista löytyvän sellaista aineistoa, joka tekee tämän problematiikan entistä ajankohtaisemmaksi ja sen problematiikan, joka liittyy Ulf Sundqvistiin, vähäisemmäksi kuin se tällä hetkellä näyttäisi olevan.

Ministeri S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Pari päivää sitten tein selkoa hallituksen toimenpiteistä muun muassa harmaan talouden osalta, ja osa niistä on jo tuotu eduskuntaan, kuten olen täällä selvittänyt.

Mitä tulee ulosottolain 3 luvun muuttamiseen luotollisten sekkitilien osalta, viimeksi eilen oikeusministerin kanssa keskustelin siitä, että tämä muutos voitaisiin irrottaa 3 luvun kokonaisuudistuksesta ja tuoda käsittelyyn erillisenä asiana. Oikeusministeriössä tätä asiaa ollaan valmistelemassa niin, että se vielä ehtisi tämän eduskunnan käsittelyyn.

Mitä tulee säästöpankkien pilkkomisasiaan, ensi tiistaina tämä asia on talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa, ja tulen esittämään, että nämä kaikki asiakirjat saatetaan julkisuuteen, jolloin ne tulevat julkisiksi 22.10.

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Ei tietysti Sundqvistin teon moitittavuutta vähennä yhtään se, että vaikka kuinka paljon suurempia konnia vielä löytyy. Jos minä varastan ja joku varastaa enemmän, samoin kaikki muut, ei minun tekoni moitittavuus pienene yhtään siitä. Minusta on erikoista, että kansanedustajat puolustavat joitakin tekoja sillä, että on suurempiakin konnia. (Ed. Kekkonen: Kuka sellaista on tehnyt?) Ei tietysti näin ole ja itse olen eduskunnassakin monta kertaa sanonut ja jopa ennustanut, että koko pankkisotku pitäisi täällä käsitellä. Jos rahalla mitataan, todella olen samaa mieltä, että paljon suurempiakin konnia sieltä löytyy, mutta ei sillä ole mitään tekemistä tämän asian kanssa.

Voi sanoa, että Sundqvistin kohdalla varmaan suurin rikos on se niin sanottu moraalinen rikos, että hän oli köyhien pankin pääjohtaja ja hoiti tehtävänsä niin kelvottomasti, että köyhät menettivät rahansa. Se on varmaan sellainen asia, josta hän ja monet muut joutuvat kantamaan vastuun muuallakin kuin eduskunnassa. Siinä mielessä tietysti toivoisi todella ja ehkä henki menee, että tämä pankkisotku ja ne 80 miljardia

tai mitä siihen on mennyt rahaa, mihin verrattuna Sundqvistin STS-Pankki on todella ollut pieni tekijä, kokonaan selvitettäisiin eduskunnassa. Itse olen jopa sitä mieltä, että joskus tämä selvitys tehdään. Jos tämä sukupolvi ei siihen kykene sen takia, että niin moni on itse siinä osallisena, niin toivottavasti seuraava sen tekee ja varmasti tekee.

Ed. K u o s m a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kysymyksessä on hallituksen esitys ulosoton tehostamisesta, joka on varmasti ajankohdainen meillä Suomessa, koska todella harmaan talouden veromenetykset verottajalle on laskettu arviolta lähes 20 miljardiksi markaksi.

Tämä laki on ihan paikallaan, mutta ministeri Skinnarille vastaisin, että ei kannattaisi mennä peukaloimaan luotollisia sekkitilejä sen takia, että entinen pankinjohtaja Sundqvist pystyi kiertämään maksuvelvollisuuttaan sillä, että käytti häikäilemättömästi hyväkseen tätä mahdollisuutta. Luotollinen sekkitilihän on alun perin tarkoitettu kunnollisille yrittäjille. Luotollisen sekkitilin saavat ainoastaan osakeyhtiöt. Te hyvin ymmärrätte, arvoisat edustajat, että kun urakkasummat ja maksutaulukot urakoissa ovat takapainotteisia, niin luotollinen sekkitili on tarkoitettu kunnollisille yrittäjille, jotta käyttöpääomaa voidaan kierrättää ja maksaa ajallaan palat ja maksut ja sitä kautta pitää luotollinen sekkitili täysimääräisenä jatkossakin.

Jos te, hyvät edustajatoverit, haluatte kiristää yritystoimintaa eduskunnassa, niin kuin kolmen vuoden aikana on tehty, muun muassa palkan sivukuluja on nostettu kymmenen vuoden aikana 11 prosenttia (Ed. Johannes Koskinen: Se oli edellisen hallituksen aikana!), niin sitten täällä itketään, että uusia työpaikkoja ei synny, kun me yrittäjät olemme todella liemessä maksujen ja sitoumusten kanssa. Hyvät ystävät, älkää nyt ottako luotollista sekkitiliä pois, koska 99,9 prosenttia yrittäjistä käyttää sitä rehellisesti!

Ed. U o t i l a : Arvoisa rouva puhemies! Ulosottolain kokonaisuudistukselle on varmaan tarvetta, mutta olen aivan samaa mieltä siitä, että kipeimpiin ongelmiin harmaaseen talouteen liittyen pitää pystyä puuttumaan osittaisuudistuksilla. Yksi keskeinen ongelma on harmaa talous ja siihen liittyvät verokeidasvaltiot ja verokeitaat. Harmaan talouden käytännön torjunnassa on törmätty tapauksiin, joissa ulosottoon tai vahingonkorvauksiin tuomittu henkilö asuu lüksitasunnossa ja ajaa Jaguarilla, mutta kaikki

omaisuus pesukonetta myöten on verokeidasyrityksen tai -yrityksen nimissä eikä mitään pystytä häneltä ulosmittaamaan. Nämä ovat todella suuria roistoja suoraan sanoen, arvoisa puhemies, joita varten lainsäädännön muutoksilla pitää löytyä keinot, että myös heidän omaisuutensa silloin, kun he tuomiot saavat, pystytään ulosmittaamaan.

Toivon, että vielä parin viikon sisällä hallituksen käsittelyyn tulisi harmaan talouden torjuntaohjelma vuosille 1999—2002, jota on valmisteltu, ja myös sen ehdotukset pikaisesti käytännön toimiksi lainsäädännössä.

Ed. O l i n : Arvoisa puhemies! Pidän keskustelua tarpeellisena. Mitä tulee luotolliseen sekkitiliin, olen sitä mieltä, että ei kai kukaan järkevästi asioita harkitseva halua sitä poistettavaksi, vaan sen väärinkäytön nimenomaan poistettavaksi.

Ed. Aittoniemi oli mielestäni oikeassa kysyessään suhteellisuudentajua asioiden tarkasteluun. Sitä suhteellisuudentajua mekin tässä talossa tarvitsemme.

Tässä lakiesityksessä on, kuten on todettu, kyseessä ulosoton tehokkuuden lisääminen. Kun täällä on viitattu pääministeriin, mielestäni on kohtuutonta ja suhteellisuudentajun puutetta, että tällä viikolla esitetyn ajatuksen pitäisi olla ikään kuin kirjoitettu jo tähän lakiin. Tuskin kukaan kritiikin esittäjä tällaista edes olisi tarkoittanut, mutta tämä vaikutelma syntyy.

Luotan ja uskon siihen, että pääministeri on todennut hallituksensa tuovan esityksen, jolla ulosottoa tehostetaan, ja se aika on meillä edessä, jolloin käsittelemme asiaa.

Ed. V i r t a n e n : Arvoisa puhemies! Hämmästyttää, että tänään kaikki tuntuvat olevan hyvinkin oikeassa. Mikä mediasirkus tai show tai oman katumuksen puuttuminen eilisenkin jutun aiheutti joillakin henkilöillä?

Nimittäin minusta tuntuu tosi koomiselta se, että täällä lakimiehet puhuvat roistoista, vaikka juuri tämän meidän lakimme mukaan on toimitu täysin oikein, ja kaikki on ollut kunnossa. Nyt sitten lakia säädetään tai hienosäädetään. Jotenkin olisi, kun moraalista puhutaan, myös tiettyjen edustajien syytä pitää puheenvuoroissaan moraalilla mielessään.

Vielä kun ministeri Skinnari sanoi, että säästöpankkisotkut tulevat esille, niin en minä ainakaan usko, että ihan kaikki tulee esiin, koska minä lehdistöstä kuin ja pari päivää sitten tv:stä

kuulin uutisissa, että kun hyvä veli presidentti Koivisto oli antanut nauhurin aikoinaan edelliselle pääministerille, niin tämä ei oppinut käyttämään sitä, tai en tiedä, onko ne nauhat tuhottu. Viittaaan vain siihen, että ed. Pekkarinen eilen sisäministerinä sanoi, että kyllä nauhat löytyvät kaikista Alhon ja pääministerin nykyisistä jutuisista.

En minä usko, että kaikki ne jutut sieltä julki tulevat.

Ed. **H o l o p a i n e n**: Arvoisa rouva puhemies! Käyty keskustelu on ollut erittäin mielenkiintoinen ja hyvä. Muutaman sanan minäkin haluan lausua.

Engelmanahan ulosotossa ei ole pelkästään se, että ei päästä käsiksi tuloihin tai että tileillä kikkaillaan, vaan myös se, että hyvin usein omaisuuteen ei pystytä käymään käsiksi. Monesti ne, jotka haluavat kiertää vastuuta, perustavat firmoja ja siirtävät omaisuutta firmalta toiselle, kierrätetään. Ennen kuin ulosotto on perässä, on perustettu jo uusi firma, jonka nimiin ulosoton alainen omaisuus on siirretty. Toisaalta myös kierrätetään omaisuutta lapsille.

Nämä ovat todella isoja ongelmia ulosotossa. Näihin ongelmiin pitää pystyä lainsäädäntötoimin takertumaan, vaikka se ei kovin helppoa tule olemaankaan.

Tässä mielessä tuntuu erittäin pahalta käytännön ulosottotyötä tehneestä se, että puhutaan aina ulosoton tehottomuudesta. Mutta ulosoton harjoittajilla, ulosottomiehillä, ei monesti ole työkaluja tehokkaan toiminnan järjestämiseksi. Täytyisi olla paljon järeämmät aseet kuin tällä hetkellä on mahdollista käyttää.

Ed. **K u o s m a n e n**: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Uotilalle vastaisin, kun hän kertoi Cadillac-yrittäjistä. Suomessa on 179 000 pk-yritystä, ja niiden omistajista 2 800 on semmoisia yrittäjiä, jotka eivät ole yrittäjiä. He ovat niin sanottuja Cadillac-yrittäjiä, jotka tekevät rikosta työksensä. Me yrittäjäkunnassa olemme sitä mieltä, että nämä täytyy lainsäädännöllä karsia. On todella hyvä, että tällainen laki tulee ja yrittäjien maine paranee.

Nyt ainut paha vielä meillä on se, että venäläiset, lähinnä humerahan pesijät ja tämän tyyppin henkilöt, ovat ilmestyneet Suomen pankkimailmaan. Lakivaliokunnassakin eräs asian tuntija sanoi, että jopa semmoisia sijoittajiakin on ilmestynyt, että he 700 miljoonaa markkaa kerralla panevat säästötililleen. Ei pystytäkään

jälta tutkimaan, onko raha laillista vai ei. Meidän lainsäädäntöämme pitää vielä kiristää ja katsoa, että saataisiin se ajan tasalle, jotta Suomea ei käytettäisi jatkossa humerahan pesupaikkana.

Ed. **K u i s m a**: Arvoisa puhemies! Täytyy nyt sen verran korjata, kun ed. Virtanen sanoi, että kaikki ovat täällä todenneet, että se on laillista, kun sen on eduskunta päättänyt. Eduskuntahan ei päättää siitä. Ainut laillisuusasia, jota me olemme käsitelleet, on juuri se, nostetaanko entistä ministeriä Arja Alhoa vastaan syyte. Muutenhan ei meillä ole sellaisia päätöksiä tehty eikä varmaan koskaan tehdäkään.

Sitä paitsi Sundqvistin osalta, niin kuin tiedetään, on rikosprosessi menossa, joten se laillisuus tulee aikanaan todettua.

Mitä tulee siihen, että viikossa olisi pitänyt nostaa juttu, niin kuin ed. Olin sanoi, niin eihän täällä kukaan ole sitä edellyttänyt. Tämä asia oli vuosi sitten esillä, ja pääministeri jo silloin myönsi, että tässä lainsäädännössä on epäkohta, siis yli vuosi sitten, joten kyllä tässä olisi ollut vuosi aikaa hoitaa se.

Sitten toinen asia: minkä takia Sundqvist on sopiva esimerkki ja tuonut esiin nämä epäkohdat? On tietysti ihan hyvä asia, että on keskusteltu ja epäkohdat ovat tulleet esiin. Tietysti Sundqvist on poikkeustapaus. Hän on entinen ministeri. Hän on päässyt nykyisten ministerien puheille.

Eivät nämä suurroistot, joista ed. Uotila puhui, pääse tänne asioille, eivätkä he yritä. Eivätkä ministerien puheille pääse tavalliset kansalaiset. Kansanedustaja Kuismallekin on tullut kymmeniä ja satoja valituksia siitä, että kun kansalaiset kirjoittavat ministereille ja Arsenalille, niin ei edes vastata mitään. Siinä mielessä tietysti Sundqvist on ollut erikoistapaus, eikä häntä voi rehellisiin kansalaisiin verrata eikä toisaalta vielä suurempiin konniin.

Ed. **V i s t b a c k a**: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva laki verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetun lain 9 §:n muuttamisesta on mielenkiintoinen nimenomaan siltä osin kuin puhutaan täytäntöönpanon keskeyttämisestä. Pääministeri eilen sanoi sanatarkasti: ” - on syytä tuoda esiin se, että silloin, kun sovintomenettely käynnistetään, yleinen käytäntö on se, että ulosottotoimet keskeytetään. Tästä asiasta olen tänään keskustellut oikeuskanslerin kanssa, ja näin asia on.”

Arvoisa puhemies! Kun vertaa nyt ensimmäisessä käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä siihen, mitä pääministeri eilen sanoi, että oikeuskansleri on näin todennut, niin käytännössä tämä ilmoitus, jonka pääministeri antoi, ei ole totta. Jos oikeuskansleri on näin sanonut, niin tulokoon hän ulos ja selvittäkään sen tilanteen, onko voimassa olevassa laissa sellaisia määräyksiä kuin täällä salissa eilen ilmoitettiin. Tämä liittyy oleellisesti nimenomaan tähän hallituksen esitykseen, koska siinä sanotaan, että keskeytyksen ehdoksi voitaisiin määrätä, että on asetettava vakuus. Kun siinä laissa, joka tällä hetkellä on voimassa, ei ole edes tällaisia määräyksiä, niin ihmettelen vain sitä, minkälainen lain tulkinta oikeuskanslerilla eilen on ollut, kun sitä verrataan nyt käsittelyssä olevaan lakimuutokseen.

Ed. Virtanen: Arvoisa rouva puhemies! Sen verran vain ed. Kuismalle, että tarvitseeko sitä taas ruveta vääristelemään toisen juttuja? Olen sanonut, että eduskunnan ainoa tehtävä, aina kun korostetaan työntekoa, on lainsäädäntötyö, ja täällä ovat edelliset hallitukset päättäneet nämä lait. Tämän kovan lain mukaan nämä jutut, jotka nytkin ovat tapahtuneet, ovat olleet laillisia. Tulevaisuudesta en tiedä mitään. Eli toivoisin, että ed. Kuisma noin lakimiehenä kuitenkin pysyisi sillä lailla sanallisesti ainakin itsensä hallussa, jollei muuta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 109/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 30/1998 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 30.

Keskustelu:

Ed. Unttila: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan verojaosto käsitteli tämän lakiesityksen nopeasti lyhyen asiantuntijakuulemisen jälkeen ja yksituomaisuuden vallitessa. Kyseessä on vaikeavammaisille yrittäjille myön-

nettävä veronhuojennuslaki, joka joudutaan aina säätämään määräaikaisena, koska EU ei hyväksy tällaista vakinaista poikkeusta arvonlisäverotukseen.

Sinänsä esitys on nykytilanteessa perusteltu ja tarpeellinen, mutta kiinnittäisin huomiota valiokunnan kannanottojen perusteluosaan, jossa viitataan Vammaistiryhmä 96:n työskentelyyn. Valiokunta toteaa kiirehtivänsä työryhmän laatimien esitysten jatkovalmistelua. Tästä työryhmästä on mietinnössä lyhyesti selostettu, mutta jotta sen sisältö ei jäisi kansanedustajille epäselväksi, kerron tästä asiasta nyt lyhyesti.

Työryhmä perustettiin vuonna 96, ja se sai viime vuoden keväällä työnsä päätökseen. Sen ideana oli kehittää vammaistukijärjestelmää sellaiseksi, että tuet mahdollisimman hyvin palvelisivat vammaisia henkilöitä. Nykyinen tukijärjestelmä koostuu erilaisista erillisistä tuista ja verotuksen kautta annettavista tuista. Työryhmän ehdotuksen kautta järjestelmä yksinkertaistuisi ja myös saataisiin aikaan sellaisia muutoksia, että tuet kohdentuisivat parhaiten juuri niille henkilöille, jotka tukea kaikkein eniten tarvitsevat.

Yksi ehdotus tässä on valtion ja kunnallisverotuksen invalidivähennyksen poistaminen ja muiden ehdotusten rahoittaminen tällä poistamisella. Muita ehdotuksia ovat muiden muassa vammaistuen tason nostaminen, kuntoutusrahan tason nostaminen, lisävarat tulkki- ja kuljetuspalveluihin sekä vaikeavammaisten henkilöiden lääkinnälliseen kuntoutukseen.

Se ainoa ehdotus, joka työryhmän ehdotuksista on tullut hallituksen esityksenä tänne, liittyy nuoriin työkyvyttömiin henkilöihin tai henkilöihin, joiden epäillään olevan työkyvyttömiä. Esityksen sisältö on se, että nuoret eivät joutuisi automaattisesti työkyvyttömyyseläkkeelle, vaan heitä kuntoutettaisiin ja seurattaisiin tilannetta, mikäli he kykenisivät vaikeasta vammastaan huolimatta osallistumaan työelämään ja koulutuksen kautta etenemään siellä.

Arvoisa puhemies! Pidän erittäin valitettavana sitä, että kyseinen mietintö on jäänyt eräällä lailla pakasteeseen. Kansanedustajatkin tuntevat sitä varsin huonosti. Mietintö oli miltei yksimielinen. Siihen sisältyy kaksi eriävää mielipidettä, Kuntaliiton edustajan ja valtiovarainministeriön edustajan eriävä mielipide. Ne ovat verraten lyhyitä. Muuten siis työryhmän jäsenet olivat yksituomaisia.

Mutta sen jälkeen kun mietintö oli jätetty, tulikin sitten lausuntokierroksen yhteydessä esil-

le erimielisyyttä, eli tässä yhteydessä monien vammaisjärjestöjen oli vaikea hyväksyä tätä Robin Hood -periaatetta, jolla vammaistukia kohdennettaisiin nimenomaan niitä eniten tarvitseville henkilöille. Tähän esitys nyt sitten onkin jumiutunut. Eräissä aikaisemmissa vaiheissa olen tiedustellut ministeri Mönkäreeltä myös tässä salissa, milloin asia etenee, ja hän on todennut, että hän ei tule tuomaan mietinnön mukaista esitystä, joka sisältäisi tämän invalidivähennyksen poistamisen. Tämä on mielestäni valitettavaa. Näyttää siltä, että tällä eduskuntakaudella asia ei enää etene. Asiantuntijakuulemisessa asiaa tiedustelin ja todettiin, että ei ole ehditty valmistella asiaa. Mutta kysehän ei ole ehtimisestä vaan siitä, että ei ole ollut poliittista tahtoa tämän asian vauhdittamiseen.

Mietintö on edelleen ajankohtainen tulevien vaalien jälkeen. Mielestäni se pitääkin ottaa käsittelyyn seuraavissa hallitusneuvotteluissa ja jatkovalmistelun jälkeen tuoda sen mukaiset esitykset eduskunnan käsittelyyn.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Oli ihan hyvä, että ed. U. Anttila kertoi tämän asian taustoista niinkin perusteellisesti kuin kertoi. Minä ihan lyhyesti pitäydyn vain hallituksen esitykseen. Pidän arvona sinänsä sitä, että tämän

tyyppiset esitykset tulevat yksimielisinä valiokunnasta.

Kun vaikeavammaisten yrittäjien toiminta on tietyn edellytyksen vapautettu verosta ja verovapaus koskee sellaisia vaikeavammaisia yrittäjiä, joiden toimintakyky on alentunut vähintään 70 prosenttia, niin, arvoisa rouva puhemies, kun me tällaisia asioita täällä käsittelemme ja saamme ne tänne yksimielisinä ja toivottavasti yksimielisinä ne lähtevät myös täältä, niin se on merkki siitä, että me elämme sivistysvaltiossa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

